

Hvammstanga 28. október 2019

Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneyti

Efni: Umsögn stjórnar Samtaka sveitarfélaga á Norðurlandi vestra (SSNV) um drög að fimm ára samgönguáætlun fyrir árin 2020-2024 og samgönguáætlun fyrir árin 2020-2034.

Í samráðsgátt stjórnvalda eru nú til samráðs drög að tillögum til þingsályktunar um fimm ára samgönguáætlun fyrir árin 2020-2024 og samgönguáætlun fyrir árin 2020-2034.

Stjórn samtaka sveitarfélaga á Norðurlandi (SSNV) hefur yfirfarið drög beggja ályktana og gerir eftirfarandi athugasemdir við þær:

1. Í umfjöllun um flugvelli er Alexandersflugvöllur enn ekki skilgeindur í grunnneti flugvalla eins og lagt hefur verið áhersla á af hálfu SSNV allt frá því að hann var tekinn út úr grunnnetinu með einu pennastriki.

Á árinu 2018 var unnið tilraunaverkefni með stuðningi úr Sóknaráætlun Norðurlands vestra. Þá kom flugfélagið Ernir á reglulegu áætlunarflugi milli Sauðárkróks og Reykjavíkur. Flugið var nokkuð vel nýtt en mál manna að verkefnið hafi ekki varað nægilega lengi til að full reynsla kæmist á það. Mikilvægt er að það verði tekið upp að nýju og það flug verði hluti af áformum sem kölluð hafa verið „skoska leiðin“ sem miða að því að niðurgreiða flugfargjöld íbúa í einkaerindum í samræmi við tillögur starfshóps um uppbyggingu flugvallakerfisins og eflingu innanlandsflugs sem almenningsgangna.

Í skýrslu starfshópsins segir¹:

Skilgreind verði svæði landsins þar sem íbúar sem ferðast í einkaerindum njóta 50% niðurgreiðslu á flugfargjöldum til og frá svæðinu, þó að hámarki fjórar ferðir (8 leggir) á hvern einstakling á meðan reynsla er að komast á kerfið.

Hópurinn setur einnig fram hvernig ákvörðun þessara skilgreindu svæða verði framkvæmd:
Lagt er til að við ákvörðun svæðisins verði miðað við 200 – 300 km. akstursfjarlægð frá höfuðborgarsvæðinu eftir aðstæðum á hverjum stað.

Samkvæmt þessu viðmiði á Alexandersflugvöllur að vera hluti þeirra skilgreindu svæða sem eiga kost á niðurgreiðslu flugfargjalda íbúa enda er vegalengdin frá Sauðárkróki til Reykjavíkur á bilinu 290 km (um Þverárfjallsveg) til 320 km (um Vatnsskarð). Einnig er í áætluninni fyrir árin 2020-2024 í markmiðakaflanum fjallað um almenningsgangur á milli byggða (bls. 3). Þar kemur fram:

Íbúar landsbyggðarinnar eigi kost á að komast il höfuðborgarsvæðisins á um 3,5 klst samþættum ferðartíma, akandi, með almenningsvagni, ferju, eða flugi.

Styður þetta ákvæði þá áherslu stjórnar að taka á ný upp reglulegt flug á Alexandersflugvöll þar sem íbúar austast á Norðurlandi vestra ná ekki þessu viðmiði miðað við núverandi almenningsgangur.

¹ <https://www.stjornarradid.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=33713415-f7dc-11e8-942f-005056bc530c>

Stjórn SSNV leggur á það áherslu að Alexandersflugvöllur verði á ný skilgreindur í grunnnet flugvalla og áætlunarflug um hann verði hluti af stuðningi ríkisins við innanlandsflug (skosku leiðinni).

- Um nokkurt skeið hefur endurbygging Skagastrandarvegur verið inni á samgönguáætlun en með hverri nýrri áætlun verið ýtt aftar í framkvæmdaröðina. Hönnun var nýverið boðin út og stendur nú yfir. Í síðustu samgönguáætlun var gert ráð fyrir að vinna hæfist á árinu 2020 en í þeirri tillögu sem nú er fram komin er framkvæmdum frestað til ársins 2022. Við það geta íbúar landshlutans ekki unað. Vegurinn er með hættulegustu vegum landsins. Um hann fara miklir þungaflutningar og umferð ferðamanna hefur stóraukist. Vegurinn er ein þeirra framkvæmda sem sveitarstjórnir landshlutans alls setja í forgang í nýrri Samgöngu- og innviðaaætlun². Það eru vonbrigði að aðgerðir þær sem gripið er til í því augnamiði að flýta samgönguframkvæmdum á landinu skili sér ekki á Norðurland vestra heldur sé brýnum framkvæmdum á svæðinu ýtt aftar í framkvæmdaröðina.

Stjórn SSNV krefst þess að framkvæmdir við Skagastrandarvegi hefjist árið 2020.

- Í drögum að samgönguáætlun hækkar sameiginlegur pottur til tengivega lítillaga, sem er vel. Miðað við það sem fram kemur í áætluninni fyrir árin 2020-2024 (bls. 55) mun heildar fjármagnið á áætlunartímanum duga til að leggja slitlag á 130 km vega – samtals. Á Norðurlandi vestra einu setja sveitarfélögin 225 km í forgang í fyrirnefndri Samgöngu- og innviðaaætlun og því ljóst að þessir fjármunir duga engan vegin til ásættanlegra vegabóta. Bæta þarf verulega í þennan pott. Í áætluninni til árána 2020-2034 er tilgreint að gera eigi átak í að leggja bundið slitlag á umferðarminni vegi þrátt fyrir að veghönnun sé að einhverju leiti ábótavant miðað við núgildandi reglur (bls. 30-31). Stjórn SSNV hefur í gegnum tíðina margoft lagt þetta til og telur að með þessu verklagi megi hraða uppbyggingu stofn- og tengivega mikið. Það er jafnframt mat umferðaröryggissérfræðinga að í flestum tilfellum myndu slíkar framkvæmdir ekki ógna öryggi enda erfitt að sjá hvernig vegir með bundnu slitlagi gætu verið hættulegri en þeir vegir sem íbúar og ferðamenn búa við í dag.

Stjórn SSNV bendir á að stórauka þurfi fjármagn til uppbyggingar og viðhalds tengivega til að hægt verði að ná upp ásættanlegum framkvæmdahraða. Jafnframt fagnar hún þeirri áherslu að slitlag verði lagt á fáfarnari vegi þó þeir uppfylli ekki ströngustu viðmið miðað við núverandi reglur.

- Tekið er fram í áætluninni til 2020-2024 (bls. 55) að tengivegapotti skuli skipt eftir „lengd tengivega á hverju svæði Vegagerðarinnar án bundis slitlags og umferð eins og verið hefur“. Stjórn SSNV bendir á að á Norðurlandi vestra er eitt hæsta hlutfall malarvega á landinu öllu. Jafnframt eru í landshlutanum einar lengstu skólaakstursleiðir landsins. Eðlilegt er að skýr viðmið ráði forgangsröðun vega en lengd og umferð ættu ekki að vera einu þættirnir sem gengið er út frá. Tegund umferðar ætti líka að vera hluti af þessum viðmiðum. Því leggur stjórn SSNV til að til viðbótar við framangreinda þætti í forgangsröðun verði vegir sem skólaakstur fer um skilgreindir sem forgangsvegir.

Stjórn SSNV leggur til að auk lengdar tengivega innan svæðis og umferðar í skilgreiningu forgangs með tilliti til bundis slitlags verði vegir þar sem um fer skólaakstur einnig settir í forgang.

² <http://www.ssnv.is/static/files/Mappa/SSNV/skyrslur/samgongu-og-innvidaaetlun-nordurlands-vestra-juni-2019-prent.pdf>

Athugasemdir umfram þær sem þegar hafa fram komið um ákveðna liði í drögum að samgönguáætlun fyrir árin 2020-2034

1. Í kafla um markmið og áherslur er fjallað sérstaklega um tækniþróun (bls. 3). Þar segir:
Farnetssamband verði tryggt á þjóðvegum, fjölsóttum ferðamannastöðum og við strendur landsins.

Í áðurnefndri Samgöngu og innviðaáætlun Norðurlands vestra er fjallað sérstaklega um fjarskiptamál í landshlutanum (bls. 32-35). Þar kemur fram að það er almennt séð engan veginn í lagi ef horft er til fjarskiptasambands í dreifbýli. Könnun á gæðum þess sýnir svo ekki er um villst að verulega skortir á um að ástandið sé viðunandi. Viðbragðsaðilar á Norðurlandi vestra hafa sömuleiðis sent frá sér sameiginlega áskorun um að Tetra samband á þjóðvegum verði bætt til að tryggja öryggi.

Stjórn SSNV krefst þess að farnetssamband verði bætt til mikilla muna í landshlutanum.

2. Í kafla 4.3 er fjallað um fjárframlög til Vegagerðarinnar og til framkvæmda á einstaka svæðum (bls. 12-21). Ef borið er saman heildar fjármagn sem veitt er til framkvæmda á einstaka svæðum á áætlunartímanum skv. skiptingu Vegagerðar kemur eftirfarandi í ljós:

	1. tímabil	2. tímabil	3. tímabil	Samtals	% af heild
Suðursvæði 1	9.950	10.040	8.300	28.290	20%
Suðursvæði 2	14.450	21.000	8.250	43.700	31%
Vestursvæði	14.830	12.860	9.050	36.740	26%
Norðursvæði	4.385	5.610	4.050	14.045	10%
Austursvæði	5.930	1.130	13.250	20.310	14%

Eins og sjá má eru framlög til framkvæmda á Norðursvæði langsamlega minnst þrátt fyrir hlutfallslega stærð landshlutans. Vert er að taka fram að átt er við Norðurland vestra ásamt Norðurlandi eystra þegar talað er um norðursvæði. Við þetta er að bæta að fyrir utan þær framkvæmdir sem falla undir þær fjárhæðir sem fram koma í samantektinni eru jarðgangaframkvæmdir á vestur- og austursvæðum.

Tekið skal fram að þau svæði sem hærri fjárhæðir fá til framkvæmda eru á engan hátt ofalin af þeim fjárhæðum sem þarna koma fram. Stjórn SSNV getur hins vegar ekki látið hjá líða að lýsa yfir undrun sinni að eins stór landshluti og Norðurland í heild sinni, með eins stóran hluta vegakerfisins, fái aðeins 1/10 hluta þess fjármagns sem varið er til nýframkvæmda.

Stjórn SSNV krefst þess að stóráuknum fjármunum verði varið til nýframkvæmda á Norðurlandi vestra og vísar til Samgöngu- og innviðaáætlunar landshlutans varðandi forgangsröðun verkefna³.

3. Í kafla 1.2 um framtíðarsýn kemur eftirfarandi fram (bls. 24):

Við forgangsröðun aðgerða verði tekið tillit til óska sveitarstjórna og sóknaráætlana landshluta.

³ <http://www.ssnv.is/static/files/Mappa/SSNV/skyrslur/samgöngu-og-innviðaaætlun-nordurlands-vestra-juni-2019-prent.pdf>

Stjórn SSNV vill í þessu sambandi benda aftur á Samgöngu- og innviðaaætlun landshlutans sem nýverið var gefin út. Þar er að finna áherslur allra sveitarfélaganna á starfssvæðinu í samgöngumálum í viðum skilningi. Sveitarfélögin sammælast um tvö verkefni en skilgreina svo áhersluvegi innan hvers sveitarfélags fyrir sig. Það er ánægjulegt að þau verkefni sem sveitarfélögin setja sameiginlega í forgang rati inn á áætlunina sem gerð er til ársins 2034. Það er hins vegar óviðunandi eins og fram hefur komið að Skagastrandarvegi sé enn og aftur ýtt aftar í framkvæmdaröðina og að framkvæmdir við Vatnsnesveg séu ekki á dagskrá fyrr en á síðasta tímabili áætlunarinnar, eftir áratug eða meira. Stjórn SSNV harmar það sem áður hefur fram komið að þær leiðir sem kynntar eru í áætluninni til að hraða megi framkvæmdum skili sér ekki á Norðurland vestra heldur er verkefnum þar frestað. Slíkt er ekki hægt að una við.

Stjórn SSNV krefst þess að framkvæmdum samgönguáætlunar á Norðurlandi vestra verði flýtt.

4. Í kafla 2.1 um markmið um greiðar samgöngur er fjallað um mikilvægi dreifingar ferðamanna með auknu millilandaflugi um fleiri flugvelli en Keflavík og talað um að auka verði millilandaflug um Akureyri (bls. 32-33). Flest sveitarfélögin á Norðurlandi vestra eru aðilar að Air66 flugklasnum enda er reglubundið millilandaflug á Akureyrarflugvöll hagsmunamál sveitarfélaganna á starfssvæði SSNV. Stjórn vill taka undir þær áherslur sem fram hafa komið hjá Eyþingi og Markastofu Norðurlands um nauðsynlega uppbyggingu á Akureyrarflugvelli til að völlurinn geti þjónað sem fullgildur millilandaflugvöllur. Jafnframt er á það bent að Alexandersflugvöllur hentar einkar vel sem varaflugvöllur fyrir millilandaflug. Aðstæður við hann eru afar góðar veðurfarslega séð og staðsetning hans þannig að ferðatími til hinna millilandaflugvallanna hagstæðari en í dag.

Stjórn SSNV styður heilshugar uppbyggingu á Akureyrarflugvelli svo hann geti þjónað sem öflugur millilandaflugvöllur en fer jafnframt fram á að kannaður verði sá möguleiki að Alexandersflugvöllur verði gerður að varaflugvelli fyrir millilandaflug á Íslandi.

5. Í kafla 4.3.3 (bls. 72) er fjallað um jarðgangaframkvæmdir. Stjórn SSNV fagnar því að þar er fyrirhuguð skoðun á gerð jarðganga úr Fljótum yfir í Hólsdal þar sem um svæðið liggur stórhættulegan vegur sem er nánast ónýtur. Stjórn SSNV fer jafnframt fram á að hafin verði vinna við rannsóknir, frumhönnun og mat á hagkvæmni á gerð jarðganga á Tröllaskaga eins og fram kemur í 340. Þingsályktunartillögu⁴ sem nýverið var lögð fram. Bæjarstjórn Akureyrar og sveitarstjórn Skagafjarðar hafa ályktað um málið og samþykkt áskorun til stjórnvalda. Í áskoruninni segir:

Tröllaskagagöng munu ótvírætt hafa mikinn ávinning í för með sér í formi styttri vegalengda á milli allra stærstu þéttbýlisstaða á Norðurlandi, aukins öryggis vegfarenda þar sem til yrði ný leið sem sneiðir fram hjá hæstu fjallvegum, stækkunar vinnusóknarsvæða, styrkingar almennrar þjónustu og eflingar ferðaþjónustu, auk bættrar samkeppnisstöðu landshlutans. Slík jarðgöng myndu breyta svo miklu á svo stóru svæði að örðugt er að sjá áhrifin fyrir án ítarlegrar og faglegrar athugunar.

Um jarðgöng er fjallað í Samgöngu- og innviðaaætlun Norðurlands vestra og lögð áhersla á þær tvær framkvæmdir sem hér eru nefndar (bls. 28 og 29).

Stjórn SSNV leggur áherslu á að farið verði í nauðsynlegar rannsóknir,

⁴ <https://www.althingi.is/altext/150/s/0340.html>

frumhönnun og mat á hagkvæmni á gerð jarðganga á Tröllaskaga sem og að framkvæmdir við gerð jarðganga úr Fljótum í Hólsdal verði skoðaðar og settar inn á samgönguáætlun.

Stjórn SSNV áskilur sér rétt til að gera umsagnir um málið á seinni stigum og er jafnframt tilbúin til samtals við samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið um einstaka liði umsagnarinnar.

F. h. Samtaka sveitarfélaga á Norðurlandi vestra,

Unnur Valborg Hilmarsdóttir,
framkvæmdastjóri.